

FOLKETINGET

Indvielse af Den Slesvigske Sten i Dyrehaven

10. juni klokken 13.00

3 minutter

Efter dig taler tidligere arkivar Henning

Grelle

Tak fordi I har ladet mig afsløre Den Slesvigske Sten i Dyrehaven, efter den har fået en tiltrængt reovering.

Tidens tand havde slidt så meget på inskriptionen, at man ikke længere kunne læse dens budskab.

Som vi skal se om lidt, står ordene igen tydeligt i flot guldskrift.

Stenen blev rejst i 1865 og bærer inskriptionen "Intet Danmark uden Slesvig - Intet Slesvig uden Danmark".

En inskription, der markerer Sønderjyllands samhörighed med resten af Danmark.

Også selv om Sønderjylland var tysk i 56 år efter den katastrofale krig og det frygtelige nederlag i 1864. Det er en vigtig historie, som ikke må gå i glemmebogen.

Jeg tror, vi er mange, som lærer noget nyt ved at følge DR's spændende serie om grænselandet.

Historien har særlig aktualitet i år, hvor vi fejrer 100-året for, at Sønderjylland kom tilbage til Danmark.

Men stenen kan også fortælle en anden historie.

Det var lige her, Socialdemokratiet holdt sit første grundlovsmøde i 1873.

I sikker afstand fra den københavnske politimester Crones jurisdiktion.

Crone havde nemlig forbudt den socialistiske Internationale Arbejderforening for Danmark at forsamles til grundlovsmøde på Fælleden i København.

Derfor fortrak man til Dyrehaven. Vi er altså mange, der nærer følelser for netop denne sten.

Jeg glæder mig over, at stenen er blevet frisket op takket være bidrag fra TM Fonden, Socialdemokratiet og Grænseforeningen og Grænseforeningens afdelinger i København og Frederiksberg.

Vi skulle i år have fejret 100-året for Genforeningen med flere hundrede arrangementer over hele landet. Det stak coronaen desværre en kæp i hjulet for.

Men markere Genforeningsjubilæet skal vi.

Genforeningen er en vigtig milepæl i vores historie og har defineret Danmark som nation.

Den blev rammen om den fortsatte demokratisering og udvikling af nationalstaten og senere velfærdsstaten.

En udvikling som vi i Danmark med rette kan være stolte over.

Samtidig havde Genforeningen også den indirekte betydning, at parlamentarismen efter nogle dramatiske påskedage i 1920 blev knæsat som styreform i Danmark.

Det synes jeg er et særlig interessant perspektiv ved hele Genforeningen.

Tysklands og Østrig-Ungarns nederlag i Første Verdenskrig åbnede for en ny grænsedragning med stemmesedlen og folkets frie valg.

Den nye grænse skabte et dansksindet mindretal på cirka 50.000 syd for grænsen.

Omvendt opstod der et tysk mindretal i Danmark på cirka 15.000.

Det har givet den sønderjyske landsdel en ekstra dimension.

Grænselandet er blevet et forbillede for andre grænseregioner, hvor kultur og sprog kan splitte folk.

Det er enestående, at mindretal og flertal kan leve fredeligt side om side efter flere krige og flere års strid.

I dag opfatter mange mennesker i Sønderjylland og Sydslesvig grænseregionen som ét sammenhængende område.

Man bor f.eks. i et land og arbejder i et andet.

Man har bånd til familie og venner på tværs af grænsen.

Derfor har den delvise grænselukning også ramt grænseregionen så hårdt.

Fordi grænsen opdeler regionens borgere i "dem" og "os" - til daglig er grænsen et mere flydende begreb.

For flere generationer siden så man lidt skævt til hinanden.

Handlede ikke i visse butikker, men i dag er gammelt nid og nag glemt.

Mindretallene på begge sider af grænsen bygger bro mellem de to lande.

Danmark og Tyskland er gode naboer.

Vi deler kultur i gensidig respekt.

Danmark og Tyskland står som garantier for mindretallenes rettigheder.

De blev sikret med København-Bonn-erklæringerne i 1955.

Takket være renoveringen kan den Slesvigske Sten igen stå som et levende vidnesbyrd om et dramatisk kapitel i Danmarks historie.

Og lad os nu løfte tæppet og se den flotte sten.

Det er jo derfor, vi er her.